

1956 és a testvéri segítség

Létrehozás: 10/23/2013 - 16:00

Szerző: Melano

[1]

Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc a huszadik század történelmének egyik – nem csak számunkra – kiemelkedő eseménye.

Kapcsolódó cikkek:

[48 közép-európai jelentősége](#) [2]

Az elmúlt két évtized hazai és külföldi kutatásai a magyarországi eseményeket már nem csupán a szovjet tömbön belüli felkelésként értékelik, ennél szélesebb összefüggésrendszerbe ágyazottan, a dipólusú világrend hidegháborús konfliktusainak egyikeként értelmezik. Az alábbi, az ünnepet köszöntő cikkünkben északi testvérnépünk aspektusából tekintünk '56-ra.

„Helsinki kelet vagy nyugat?”

A Csinibaba című kultikus film egyik jelenetének felvetése rávilágít Suomi különleges nemzetközi státusára. A finn reakciók értelmezéséhez elengedhetetlen Finnország helyzetének – rövid – felvázolása és a finn-magyar kapcsolatok '56 előtti bemutatása. Északi nyelvrokonaink 1948 áprilisában kötöttek barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződést a Szovjetunióval. Ez az egyezmény 1989-ig kijelölte az ország helyét a nemzetközi „koordináta-rendszerben”: nem tagállama sem a NATO, sem a Varsói Szerződés szervezetének, ugyanakkor a SZU fegyveres szövetségese; nem teljesen semleges, de a Kreml elismeri semlegességére „törekvését”. A finn diplomáciának vékony jégen kellett egyensúlyoznia az egész korszakban a szovjet-típusú rendszerek válságai idején és óvatosan kellett megfogalmazni a „megfelelő” reakciókat, hogy ne váltsa ki Moszkva rosszallását.

Ha az '56 előtti finn-magyar „hivatalos” viszonyt szeretnénk jellemezni, legtalálóbba a stagnálás utáni újramegújulás korszakaként megnevezni a második világháború utáni évtizedet. A nyelvrokonok kapcsolatainak helyreállítása épp csak elkezdődött: az 1938. évi kulturális egyezmény megkötése volt a csúcspont, Magyarország 1944-es német megszállása véget vetett az érintkezés felívelő szakaszának és csak 1950-ben kezdődik meg az „élénkülés”, a Finn-Magyar Társaság megalakulásával (tagja volt a neves néprajzkutató professzor, Kustaa Viikuna is). 1954-ben hazánk kezdeményezte a kulturális egyezmény megújítását és 1956 nyarán úgy tűnt, hamarosan a két ország képviselői alá is írhatják a dokumentumot.

Video of Pusta Uinuu (Wenn die Puzsta schweigt) - Olavi Virta

A finn lapok a forradalomról

Az október 23-i események nem csak a finn-magyar kulturális egyezményrel kapcsolatos tárgyalásoknak vetett véget. Az egyetemisták békés felvonulása estére forradalommá alakult. A finn közvélemény az első napokban kevés és ellentmondó információk alapján tájékozódhatott. A leghelytállóbb értékelést az első három napról október 25-én az ország legnagyobb példányszámú napilapja, a Helsingin Sanomat adta, mely szerint a magyarság szabadságharcot vív, mellyel szemben a magyarországi kommunisták és a megszálló orosz csapatok csak a tömegbe lövés bectelen eszközét képesek alkalmazni. A szociáldemokraták lapja, a Suomen Sosialidemokraatti a kommunizmus elleni lázadásként írta le a magyar nép megmozdulását, mely a rendszer létét veszélyezteti. Az Agrárszövetség orgánuma, a Maakansa címlapján ellenforradalomnak minősítette a Magyarországon zajló eseményeket. A vezércikk írója szerint a magyar forradalmárok a „lengyel októberből” és az osztrák államszerződésből merítették erejüket.

A sokasodó és egyre inkább letisztuló információk birtokában a Suomen Sosialidemokraatti október 28-i vezércikkírója a kommunista berendezkedés csődjéről ír: „...A magyarországi események...leleplezték a világ előtt, milyen az élet a kommunizmus kényszeruralma alatt...A magyar népfelkelés egy szellemi és anyagi elnyomás alatt végsőkéig kimerült nép...elkeseredett kísérlete arra, hogy felszabaduljon a kommunista vascsizma alól, s hogy egyúttal megszabadítsa országát azoktól a külső láncoktól, melyekkel többek között az idegen haderő béklyóba szorította és független életében korlátozta.”

A polgári lapok október 30-án egységesen a forradalom mellé álltak és felhívást intéztek olvasóikhoz, hogy nyilvánítsák ki együttérzésüket a magyar testvérnép iránt, illetve segélygyűjtéssel segítsék a forradalmárokat. Nagy Imre koalíciós kormányának megalakulása fokozta a forradalommal szimpatizáló lapok optimizmusát, az Uusi Suomi november 1-én „A szabadág győzelméről” adott hírt címlapján.

A november 4-i szovjet intervenció a lapok többségét „letaglózta”: a Suomen Sosialidemokraatti a gyász hangnemében írt a forradalom leveréséről, melyet a kommunisták „sztálinista szárnya” vert le a Vörös Hadsereg segítségével; a Helsingin Sanomat szerint „Vasfüggöny ereszkedett mindaz elé, ami most fog majd történni. Magyarország teljesen el van szigetelve a külvilágtól. Az együttérzés semmiféle megnyilvánulása nem éri már el. Ez a tragédia az egész civilizált világ tragédiája”. A szélsőbal Maakansa ugyanakkor a szovjet beavatkozást a Nagy Imre kormány lépéseivel (semlegesség, kilépés a Varsói Szerződésből) és a Kreml stratégiai érdekeivel magyarázta.

A magyar szabadságharc leverését követően a polgári lapok a finn diplomáciát is támadták, mivel a magyar kérdéssel kapcsolatos szavazáson az ország képviselője tartózkodott. A külpolitika „csöndes együttérzésére” – a forradalomhoz hasonlóan – eltérően reagáltak a polgári és „munkás” lapok. A Helsingin Sanomat november 6-ai vezércikkében így reagált a finn tartózkodásra: „Az a tény, hogy Finnország az ENSZ közgyűlésén még azt a támogatást sem látta lehetségesnek nyújtani testvérországára, Magyarország számára, amit szavazata képviselt volna, kétségtelenül keserű csalódás minden finn számára”. Az Uusi Suomi még elkeseredettebben fogalmazott szalagcímében: „Magyarország tragédiája nem érdekli kormányunkat: Finnország tartózkodott az ENSZ szavazáson.” A Maakansa ellenben védte a tartózkodást, azzal érvelve, hogy ez volt az ország érdeke.

Segélygyűjtés a forradalmároknak

A finn közvélemény az első napoktól kezdve szimpátiával figyelte a magyarországi forradalmat. Bár szimpátiatüntetést a magyar forradalmárok mellett vagy tiltakozó felvonulást a szovjet nagykövetségnél nem szervezett senki, de számos kampány és akció keretében gyűjtöttek segítyt a forradalom megsegítésére. A Helsinkii Egyetemen a diákok adományokat gyűjtöttek: a fiatalok órákat adtak és a tanításból befolyó összeget ajánlották fel segélyként. A segélygyűjtési akcióban a

legaktívabbak a szociáldemokrata és a konzervatív ifjúsági szervezetek voltak. A forradalom napjaiban terjedt el a magyar nyelv tanulása, amely a szolidaritás kifejezési formájává vált.

Az adománygyűjtés csúcspontja a Helsinki Agricola templomban a Vörös Vöröskereszt által szervezett jótékonyági koncert volt, ahol megjelent Urho Kekkonen köztársasági elnök és a megjelentek előtt kijelentette, hogy közvetíteni fog a válság megoldása érdekében. November 3-án a finn diákegyletek rendeztek ünnepséget a Helsinki Vásárcsarnokban, ahol a neves egyetemi professzor, Lauri Kettunen és a finn törvényhozást képviselő politikusasszony, Martta Salmela-Järvinen szólaltak fel. A fentebb már idézett Uusi Suomi polgári napilap neves tudósok és művészek aláírásával jelentetett meg felhívást annak érdekében, hogy az ENSZ tűzze napirendjére a magyar kérdést.

1957-ben Riihimäkiban használt papírgyűjtési versenyt hirdettek a szomszédos Hämeenlinna diákjaival és együttesen 46 000 kilogramm használt papírt sikerült összegyűjteniük. 2006-ban is élénken emlékeztek arra egykori diákok, hogy iskolájukban az oktatók – a szokásos ima, a példabeszéd meghallgatása és a himnusz eléneklése után – a forradalom leverése után gyakran beszéltek „egy testvérnemzet sorsáról, a felkelésről, és arról, hogy azt hogyan fojtották kegyetlenül vérbe”.

Szerző: Törék Csaba

Tags:

[1956](#) [3]

[Magyarország](#) [4]

[finnugor](#) [5]

Visegrádiak:

[Magyarország](#) [6]

Panoráma:

[Finnugor](#) [7]

Forrás webcím: https://www.melano.hu/1956_es_a_testveri_segitseg

Hivatkozások

[1] https://www.melano.hu/sites/default/files/articles/finnish-flag_1644_0.jpg

[2] https://www.melano.hu/48_kozep_europai_jelentosege

[3] <https://www.melano.hu/tags/1956>

[4] <https://www.melano.hu/tags/magyarorszag>

[5] <https://www.melano.hu/tags/finnugor>

[6] <https://www.melano.hu/visegradiak/magyarorszag>

[7] <https://www.melano.hu/panorama/finnugor>